

נועה בת 17 היא סרט המשול לונב של דרקון. כל מה שהצופה יראה בו יהיו תנועות קטנות ונמרצות מאוד בו קבוצת אנשים קטנה, המבטאות למעשה רעידות אדמה אדירות המתרחשות אי-שם ברקע, הרחק מעין המצלמה. זהו סרט קאמרי, אינטימי, מופנם, מאתו הסוג שהקולנוע הישראלי יכול להעז ולהת-מודד עימו, ושעיקר מעלתו בכך שגיבוריו נראים ונשמעים אותנטיים, ומדברים גם על בעיות אותנטיות.

סרטו של יצחק ("צפל") ישרון מתאר את האירועים בבית בפרבר תל-אביב, שם נפגשים שלושה מבוגרים, המגלמים בתוך עמדותיהם את הפילוג שבתנועת העבודה, ושלושה צעירים, המייצגים את העימות הרעיוני של תנועות הנוער. כל זה, בשנת 1951.

למי שאינו זוכר, זאת היתה השנה שבה נקרעה התנועה הקיבוצית לגזרים, ו"מפא"י ומפ"ם הפכו שונאות גדולות כל כך, עד ששכחו כמעט כליל כי יש סכנות גדולות יותר האורבות להן מבחוץ. קיבור צים התפלגו לשניים, מישפחות נפרדו, הורים קמו נגד בנים, נשים נגד בעלים. הוועם הגיע עד כדי ביטויים אלימים. או התחילה תנועת העבודה לעלות על השירטון, שהעלה בסופו של דבר את הליכוד, 26 שנה לאחר מכן.

העימות החריף, חשוב לזכור את כל הדברים האלה, כי בלעדיהם קשה

נויליונר

בצרות

ארתור (שחקן, ונלאביב, ארצות-הברית) — הוליווד של מעריצה שוב את הקומדיה הרומנטית. היא מכניסה כסף, ומשום כך, היא מוצר מבוקש. ומאחר שנייר יורק גם היא באופנה, הודות למאמציו הקבועים של וודי אלן, הרי שקומדיה רומנטית במיריוק היא בדיוק מה שעשוי להמליץ רופא התקציבים. ובמקרה הנידון, אבחנת הרופא היתה בהחלט מדויקת, מאחר שסרט זה היה הצלחה קופתית עצומה בארצות-הברית.

קצת קשה להתייחס ברצינות לבעיותיו הנפשיות של יורש מיליונים קטן-קומה, שפשוט רוצה הכל: כסף, אהבה, חיבה ובקבוקי משקה, פשוט משום שקשה לו להסתדר בלעדיהם. ולכן, טוב שהבימאי והתסריטאי סטיב גורדון, במבצע הקולנועי הראשון שלו, בחר בהומור. משום שחיוך סלחני, היא הדרך היחידה להתייחס אל אדם כמו ארתור באך, גבר בשנות הארבעים עם גברות נמשית של טיפס-עשרה, פותח את העיניים עם כוס מארטיני ועוצם אותן עם בקבוק וודקה, מחפה על קומתו הקטנה בבזבזנותו הגדולה ונעזר בשני משרתים נאמנים, נהג וסוכן-בית, ה"דואגים לשלוף אותו החוצה מכל סיבוך שבו הוא נקלע.

גורדון כותב דיאלוגים משעשעים מאד, ומזמין את שחקניו לירות את ההצחקות בקצב רצחני, כדי שלא יהיה ספק בידי הצופים להרהר במה העניין. חוץ מזה, הוא ממציא גם סיפור אהבה, בין ארתור ובין בת פרורים עניה אבל מסורה, האוהבת את אביה ויודעת לעמוד על דעתה. זאת כדי שיהיה לעלילה שלד שיקדם אותה בדרכה אל המסקנה הסופית, האומרת שמי שרוצה באמת את הכל, גם יזכה בכך.

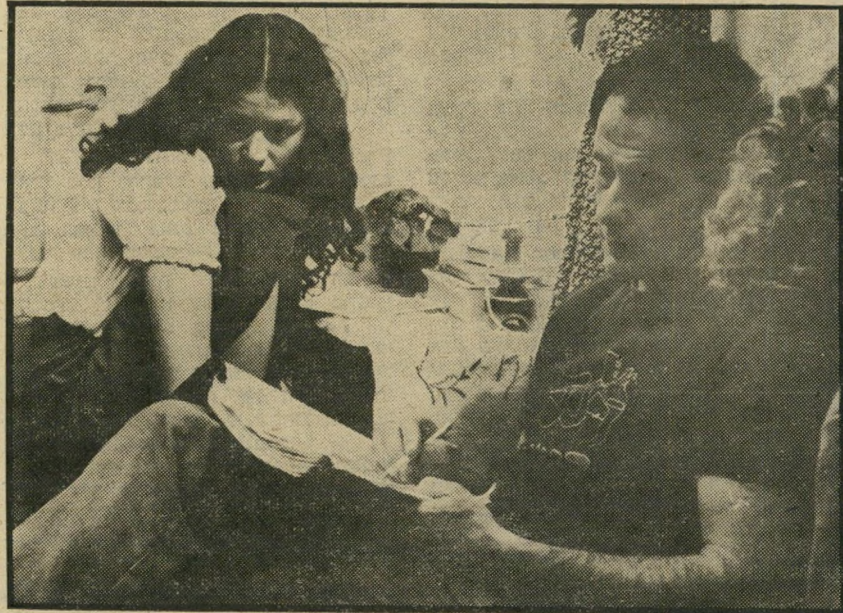

מור ופיצג'ראלד: סבתא שווה מיליונים

מזלו הגדול של גורדון הוא שלרשותו עומדים שחקנים מוכשרים במיוחד, היודעים להגיש קצפת בעסיסיות של אומצה. דאדלי (10) מור הוא ללא ספק אחד הקומיקאים המוכשרים בקולנוע של היום. ליזיה מינלי, כנשוא אהבתו, מסתדרת היטב עם תפקיד שהוא צנוע יחסית למידותיה הקודמות, ג'רלדין פיצג'ראלד מגישה דיוקן של סבתא אכסטרוואגנטית, ואת ההצגה כמעט גונב ג'ון גילגוד, ב"תפקיד סוכן-הבית המפוקח, הקפדן והאוהב של ארתור. קשה שלא להתפעל מן הדרך שבה הוא מנצל כל מילה וכל פסיק בתוך התסריט לטובתו, וכיצד נבנית לפני העיניים דמות מרתקת ואנושית, מחומרים ששימשו בעצם אלפי דפוסים שיגרתיים בעבר.

הדמויות סגורות בו כבסיר-לחץ. כדי ליצור אווירה מיוחדת זו גם על בימת הצילומים, התנהלה ההפקה במשך חופשת פסח אהת, בבית עזוב בנס-ציונה, ששופץ במיוחד לצרכי ההסרטה. צפל, שהוכיח כבר מה הוא מסוגל להוציא משחקנים אלמוניים או חובבים לחלוטין בסרט הטלוויזיה שלו קובי ומאלי, העדיף שוב לחפש פנים לא מוכרות לסרט, אם כדי להעניק לו מימד של רעננות, ואולי גם כדי שיצטרך להילחם פחות בתרגילים מגונים ששחקנים ותי (המשך בעמוד 46)

— שזה הסרט הישראלי הטוב ביותר שנעשה אי-פעם. שזו פריצת דרך, הצעד הראשון, וכן הלאה. אין טעם לדרג את סרטו של צפל בליגה של הקולנוע הישראלית, ולו רק מפני שכל סרט הוא עולם בפני עצמו, ונועה בת 17 אינו דומה כלל לסרטים ישראלים אחרים שנעשו. סיר-לחץ. במבט ראשון מזכירה בנייתו את אחדות הדראמה הקלאסית — יש כאן רציפות של זמן, מקום ועלילה. הכל מתרחש במשך יומיים, בבית קטן שיש בו שני חדרים ומיטבה בלבד, וכל

בימאי יצחק ("צפל") ישרון ושחקנית דריה שימקו בעבודה לגלות שהיא אדם פרטי —

הוותרן מדי המקריב עצמו למען רעייתו ובתו, והקיבוצניק המובס והוועם הנלחם על גישמת אחיו בדיוק כפי שהוא נלחם על גישמת האומה. דעמוד עץ שלזה. מצד שני, יש כאן משולש של שלושה צעירים: נועה, ה"ד" חוגגת את יום הולדתה ה-17, איה, ידי דתה ובת גילה, ועווי, החבר של איה שבא לביקור מרחובות והיפוך בהמשך לסלע המחלוקת בין שתי החברות. אם כי גם על המשולש הראשון אפשר היה לומר שהוא מתאר התבגרות נפשית של חברה, ויש בכך הרבה מן האמת, במשולש השני התהליך ברור הרבה יותר. נועה מתחילה לעמוד על דעתה ביחסים עם ההורים ועם הסביבה. היא מתחילה לגלות שהיא אדם פרטי, בחברה שבה הקונפורמיזם הפך למעלה היקרה ביותר, שהיא מעזה לשאול את עצמה שאלות, במקום לקבל בהכנעה תשובות מן המוכן כמו יתר חברי התנועה המאוחדת שאליה היא משתייכת, ושהיא מתעקשת לעמוד על שלה שעה שהכל מנסים להטיף לה שהוויתור לכלל הוא שמאציל את הרוח. לפני הקרנתו של סרט ישראלי חדש מסוג זה, המנסה להתמודד ברצינות עם נושא כלשהו, נהוג לצאת בהכרזות גדולות

להבין בדיוק את משמעות כל מה שקורה בסרט הזה. שלושת המבוגרים ניצבים כאן כל אחד בפניו, ומייצגים שלוש עמדות אופייניות לתקופה: אמה של נועה היא פעילת מפא"י, המאמינה בצורך של הישוב ב"ישראל להשתלב בתוך העולם המערבי. דודה, שא לביקור מקיבוץ העומד לפני פילוג, הוא איש מפ"ם ותיק, הרואה במפא"יניקים את האשמים לקרע בתנועת העבודה. אביה של נועה נקרע בין השניים, ואינו מוצא מקום לשאיפתו הפרטית — לעבד את האדמה הרחק מכל התיאוריות והאידיאולוגיות.

מתוך העימות האישי החריף, צצות החוצה, ומוטות בועם, כל ההאשמות שרווחו באותם הימים בתנועת העבודה כולה: השתעבדות לאמריקאים מצד אחד וסטאליניזם מצד שני, שכירת אנשי אגרוף ושימוש בעולים חדשים למטרות אלקטוראליות, מאניפולציה של קולות ודיכוי המיעוטים. בקיצור, כל מה שהסעיר את המדינה בעשור הראשון עולה כאן על פני השטח ומתמזג עם הבעיות האישיות של ה"שלושה: האשה השתלטנית מדי הדורשה כי הבית כולו ינהג על פי דרכה, הבעל

חברי תנועת הנוער ב"נועה בת 17" — בחברה שהקונפורמיזם הפך למעלה